

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ МУЗИКА ЗА X КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по **музика** десети клас допринася за разширяване на музикалната култура чрез придобиване на нови знания, данни за историческото развитие на музиката, извежда нови музикални преживявания, като разкрива по-богат и сложен музикален свят. Темите в програмата са ориентирани към откриване на пътища за духовната култура на човечеството. Проследява се музикалното изкуство в неговата закономерност и художественото творчество, връзките с другите изкуства в разнообразните прояви в концертната зала, изложбата, театъра и киното като част от живота на всеки един индивид.

Дава се възможност образци от българската музикална култура да представят ценностите и постиженията на българския фолклор, като проучването и съхраняването им поддържат огнища на знание от различните краища на страната ни и по света. Издирването, записването и превръщането им в знание са основната културна компетентност, която изгражда вискателен слушател.

Потребностите в областта на музикалната практика са насочени към музикалното изкуство във всичките му разнообразни прояви и с изграждането на музикалноизпълнителски, музикалноаналитични, когнитивни, социални, творчески и други компетентности у ученика, в контекста на задължителните ключови компетентности за учене през целия живот съобразно Европейската референтна рамка.

В музикалнообразователния процес по музика в десети клас се създават условия за общуване с музиката и успешно реализиране на музикалните дейности.

В хода на учебната работа се развиват уменията за работа в екип, съобразяване с мнението на другите, стимулират се креативно поведение и интерес към начините за търсене, съхранение и разпространение на музикална информация. Учебната програма е структурирана в таблици и

представя учебното съдържание тематично чрез очакваните резултати от обучението по всяка тема и свързаните с нея понятия. Водещ принцип при определянето на темите е разграничаването на основните видове дейности, присъщи на урока по музика. В този смисъл темите не са представени в задължителна последователност, а предполагат работата по тях да се преплита във всеки урок на принципа на спираловидното развитие на уменията, натрупване на представите и изграждане на понятията.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Музикална практика: музициране, възприемане на музика	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява три теми от музикални произведения. • Знае три песни по избор от извънучилищния репертоар. • Разпознава три творби от репертоара за възприемане. • Коментира по определени показатели слушана в клас музика. • Изказва в дискусия свое мнение за музикалния репертоар.
Музика и съвременни информационни технологии	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни медийни и мултимедийни реализации на музика. • Изготвя чрез съвременните информационни технологии плейлиста на музика в различна интерпретация. • Осмисля значението на информационните технологии като фактор за обогатяване на съвременната музика. • Коментира спецификата на създаване, функциониране и възприемане на музика в информационното общество.

Области на компетентност	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Музика, култура, общество	<ul style="list-style-type: none"> • Аргументира в дискусии предпочитания към творби и артисти от различни жанрове и стилове музика, вкл. и със средствата на информационните технологии. • Обяснява понятия, термини, свързани със съвременната музикална индустрия.
България в световната музикална култура	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира приноса на български композитори и изпълнители музиканти в европейската и световната музикална култура. • Интерпретира предпочитани песни и ги свързва с творческия екип, създал песента. • Посочва пет постижения на български композитори, певци, оркестри и състави с международно признание.
Музиката в синтез с изкуствата	<ul style="list-style-type: none"> • Определя функцията на музиката в медийни и мултимедийни синтетични форми. • Осъзнава връзки и взаимовлияния в изкуствата. • Коментира жанрове и форми в музиката, резултат от синтез с различни изкуства. • Разбира ролята на съвременните технологии за функционирането на музиката в синтез с изкуствата. • Защишава и/или реализира идеи за синтетични и мултимедийни форми.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Тема: Музикална практика</p> <p>1.1. Изпълнение на музика</p> <p>1.2. Възприемане на музика</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Съзнателно участва в постигане на синхрон и правилно отразява диригентски жест. • Изпълнява три от училищния репертоар и три песни от извънучилищния репертоар и интерпретира вярно образната същност на песента. • Знае какво е поведението на културния слушател при цялостно възприемане на творба с обемна музикална форма. • Разпознава пет учени творби по характерни откъси от тях. 	
<p>2. Тема: Изразни средства в музиката и съвременните технологии</p> <p>2.1. Музиката в синтез с други изкуства и технологии</p> <p>2.2. Музика и медии</p> <p>2.3. Музикалната индустрия</p> <p>2.4. Традиции и нови времена</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира в музикално произведение съответните изразни средства. • Разпознава музикални творби, като се опира на слуховия си опит, свързан с изразните средства. • Проследява действието и последователността на изразните средства в звучаща творба. • Реализира чрез съвременните технологии кавърверсия и ремикс. • Дискутира ролята на медиите за развитието на музикалното изкуство днес. 	<p>саунтрак</p> <p>колаж</p> <p>хореография</p> <p>спот, джингъл</p> <p>музикално шоу</p> <p>вариете</p> <p>саунд</p> <p>мейнстрийм</p> <p>кавърверсия</p> <p>ремикс</p>

<p>3. Тема: Музиката на 20. век.</p> <p>3.1.Традиционна българска музика – мястото на фолклора днес.</p> <p>3.2.Фолклорното звучене в днешната култура</p> <p>3.3.Фолклорът в композиторското творчество</p> <p>3.4.Съвременно продуциране на фолклора</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава фолклора в музиката на композиторите. • Определя параметрите на фолклорната практика. • Дискутира върху ролята на музиката в традиционните форми на българския фолклор. • Опознава новите тенденции в музиката. • Защишава избора си с конкретни примери. 	<p>партитура</p> <p>ансамбъл</p> <p>фолклорен ансамбъл</p>
---	--	--

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет музика в X клас е
определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план

Препоръчително разпределение на часовете

За нови знания	35%
За упражнения	30%
За преговор	10%
За обобщение	5%
<p>За наблюдение в извънучилищна обучаваща среда</p> <p>а) наблюдение в изнесена музикално-творческа среда:</p> <p style="padding-left: 20px;">- <i>посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция</i></p> <p>б) наблюдение на жива звукова среда:</p> <p style="padding-left: 20px;">- <i>екскурзия сред природата</i></p>	15%
За контрол и оценка (за входно и изходно ниво)	5%

СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	60%
Оценки от контролни работи и тестове	15%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по проекти и др.)	25%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Спецификата на музикалнообразователния процес създава условия за придобиване на ключовите компетентности.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	<ul style="list-style-type: none"> ✓ формулиране на мнение при изпълнение и възприемане на музиката; ✓ търсене на понятия за определяне характера на музикалното произведение; ✓ описване на звукови картини; ✓ обсъждане на текстове на песни; ✓ обогатяване речника на учениците. <p>Разбиране, използване, съпоставяне, оценяване и осмисляне различни по формат текстове (непрекъснат – писмена реч, организирана в изречения, структурирани в абзаци; прекъснат – таблица, графика, диаграма, списък, изображение и др.; смесен – комбинация от прекъснат и непрекъснат текст), включително и дигитални, за изпълнение на определени задачи.</p>
Умения за общуване на чужди езици	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на понятия на чужд език от музиката в практически музикални дейности; ✓ четене на текстове на песни на чужди езици; ✓ обогатяване речника на учениците, свързан с чуждия език.
Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите	<ul style="list-style-type: none"> ✓ прилагане на математически модели и закономерности при осмислянето на по-важните елементи на музикалната изразност – изразни средства; ✓ прилагане на графични модели и закономерности при онагледяването на музикални форми и жанрове; ✓ участие в музикални дейности във връзка със звукоизобразителната същност на музиката, теми, посветени на различни природни обекти и явления, сезони, животни, планини, реки и др.;

Дигитална компетентност	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на дигитална звуковъзпроизвеждаща техника и съвременни музикални инструменти в обучението по музика; ✓ търсене, събиране, обработване на информация, в т.ч. и музикална, използвайки съвременните информационни технологии и интернет ресурси; ✓ използване софтуер за запис и възпроизвеждане на музика.
Умения за учене	<ul style="list-style-type: none"> ✓ следване на указания за музикално-изпълнителска дейност; ✓ планиране на собствената дейност в групово музициране; ✓ сравняване на различни музикални произведения, обобщаване, групиране по определен признак; ✓ самостоятелно събиране и използване на информация при поставени задачи в дейности в изнесена обучаваща среда – звуците в природата; ✓ посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция.
Социални и граждански компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в обсъждането на различни музикални произведения, като например песента „Хора и улици“ – муз. Борис Карадимчев, текст Ил. Атанасов; ✓ участие в групова учебна дейност, свързана с изява на толерантност към различните мнения и предпочитания, толерантност към различните възможности на съучениците, търпимост, уважение и подкрепа в процеса на груповото музициране; ✓ участие в екипи за работа по учебни проекти по музика с интердисциплинарен характер.
Инициативност и предприемчивост	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в музикални изяви, свързани с календарните празници, отбелязвани в класната стая и в училището: коледни, новогодишни, пролетни празници, патронен празник на училището, завършване на учебната година и др.; ✓ проява на толерантност към други мнения и интерпретации.
Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изразяване на емоционалното преживяване при изпълнението на песни, при слушането на музика и общуването с българския музикален и танцов фолклор; ✓ подбиране на музика за отбелязването на български празници, свързани с обредния календар (Коледа, сурвакари, кукери, лазарки), класови и общоучилищни празници; ✓ наблюдаване на музикално творческа среда чрез посещение на репетиция на вокална формация (вокална група, детски хор и др.), посещение на репетиция на инструментална формация.
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	<ul style="list-style-type: none"> ✓ слушане и изпълнение на музикални произведения, свързани с адекватното поведение на човека в природата, на улицата, у дома и на обществени места за опазване на човешкото здраве, оценяване значението на природосъобразния начин на живот; ✓ наблюдения на жива звукова среда.

Интегративните връзки между музиката и останалите учебни предмети се осъществяват чрез общи проблеми, теми и понятия, работа по проекти, упражнения в компютърен кабинет. Интеграцията с останалите изкуства и с другите предмети, чрез които се придобиват ключови компетентности, съдейства за изграждане на цялостна и единна представа за света и разкриване на общи закономерности в историческото и съвременното развитие.